

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Arbetsgrupp naturolyckor

Aktivitetsplan 2025

Arbetsgrupp naturolyckor – Aktivitetsplan 2025

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Enhet: Enheten för arbete med naturolyckor och klimatanpassning

Foto omslag: Hans Geijer
Text: Arbetsgrupp naturolyckor

Diarienummer: MSB 2025-01218

Innehåll

ARBETSGRUPP NATUROLYCKOR	4
Deltagare i arbetsgruppen.....	4
Möten i arbetsgruppen.....	5
En gemensam aktivitetsplan	5
Målsättningar	5
Målgrupper.....	5
Åtgärder i aktivitetsplanen	5
Arbetet med att ta fram aktivitetsplanen	6
Del 1 – Identifiera problembild.....	6
Del 2 – Målgruppernas behov av stöd.....	7
Del 3 – Identifiera myndighetsgemensamma åtgärder.....	7
Löpande arbete för arbetsgruppen.....	7
ÅTGÄRDER 2025.....	8
Öva tillsammans.....	8
Erfarenhetsutbyte med Norge	8
Naturbaserade lösningar	9
Utbildningsdag om ras, skred, erosion och slamström	10
Förbättrad kunskap kring budskap för naturolyckor till kommunikatörer	10
Samhällets behov av klimatanpassning i landskapet	11

Arbetsgrupp naturolyckor

MSB bildade 2017 en arbetsgrupp med syftet att förbättra samordningen av arbetet med att förebygga, mildra effekterna av och öka förmågan att hantera naturolyckor och naturhändelser i Sverige. I arbetsgruppen deltar centrala myndigheter, SKR samt länsstyrelserepresentanter.

Arbetsgruppens uppgift är att gemensamt, utifrån myndigheternas olika kunskaper skapa en god förståelse för och en samlad bild av risker, hot och förmågor inom området naturolyckor och naturhändelser i Sverige.

Utifrån en samlad bild av risker, hot och förmågor ska gemensamma åtgärder genomföras för att göra Sverige mindre sårbart för naturolyckor och naturhändelser i nuvarande klimat och vid ett klimat i förändring.

Deltagare i arbetsgruppen

- Boverket
- Jordbruksverket
- Lantmäteriet
- Livsmedelsverket
- Länsstyrelsen Stockholms län
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
- Naturvårdsverket
- Riksantikvarieämbetet (RAÄ)
- Skogsstyrelsen
- SMHI
- Statens geotekniska institut (SGI)
- Svenska Kraftnät
- Sveriges geologiska undersökning (SGU)
- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Trafikverket

Möten i arbetsgruppen

Arbetsgruppen träffas fyra-fem gånger per år. Under 2025 genomförs följande möten:

- 12 mars Gemensam scenarioövning i Göteborg
- 29 april
- 17 september
- 21–22 oktober – Möte tillsammans med Naturfareforum i Stockholm
- 11 november

En gemensam aktivitetsplan

För varje år tar arbetsgruppen fram en gemensam aktivitetsplan för arbetet med att förebygga och hantera naturolyckor i Sverige. Syftet med aktivitetsplanen är att prioritera och samordna det myndighetsgemensamma arbetet för att göra Sverige mindre sårbart för allvarliga naturolyckor och naturhändelser i nuvarande klimat och vid ett klimat i förändring.

Målsättningar

Aktivitetsplanen tas fram bland annat för att bidra till de globala målen och prioriteringarna i Sendairamverket¹. Aktivitetsplanens åtgärder förväntas även att bidra till regeringens nationella mål för klimatanpassning och krisberedskap samt de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 för hållbar utveckling, framförallt mål 6, 11 och 13.

Målgrupper

Målgrupperna för arbetsgruppen är de aktörer i samhället som agerar vid en naturhändelse samt arbetar med att förebygga naturhändelser. Olika åtgärder i aktivitetsplanen kan fokusera på olika målgrupper.

Åtgärder i aktivitetsplanen

Aktivitetsplanens ambition är att prioritera åtgärder där medverkan från flera myndigheter är en förutsättning för att ge ett bra resultat.

¹ Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030. <https://www.unisdr.org/we/coordinate/sendai-framework>

Arbetet med att ta fram aktivitetsplanen

Arbetsgruppen naturolyckor har genomfört arbetet med att ta fram aktivitetsplanen genom tre steg:

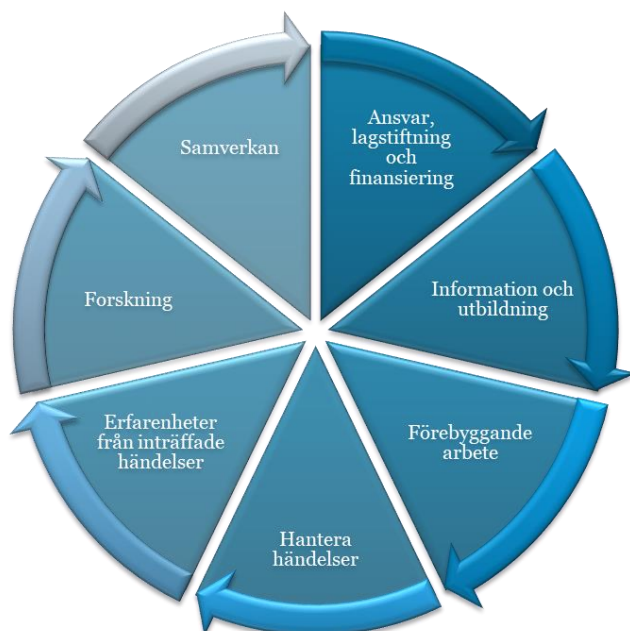
1. Identifiera problembilden med brister och sårbarheter för att förebygga och hantera naturolyckor och naturhändelser utifrån myndigheternas kunskaper.
2. Identifiera kommuners, länsstyrelser och andra målgruppers behov av stöd för att förebygga och hantera naturolyckor och naturhändelser.
3. Utifrån behoven identifiera myndighetsgemensamma åtgärder för att förebygga och hantera naturolyckor och naturhändelser.

Del 1 – Identifiera problembild

Arbetet med aktivitetsplanen inleddes under 2017. Först genomfördes ett arbete med utgångspunkt från Sendairamverket. Sendairamverket innehåller mål och prioriteringar samt förslag på åtgärder för att nå prioriteringarna. Utifrån åtgärderna i Sendairamverket identifierades behov av åtgärder som finns inom naturolycksområdet i Sverige.

Arbetsgruppen har även arbetat med att analysera och identifiera brister och sårbarheter utifrån olika naturolyckstyper. Utifrån de identifierade bristerna togs åtgärdsförslag fram.

De identifierade bristerna och sårbarheterna har sedan sorterats in i ett antal övergripande områden. De övergripande områdena, samt förslag på åtgärder har använts som underlag till del 2.

Figur 1 Övergripande områden för identifierade åtgärder

Del 2 – Målgruppernas behov av stöd

För att fånga målgruppernas behov arrangerades en workshop under hösten 2018. Under 2019 genomfördes en workshop med fokus på ansvarsfrågor. Under 2020 genomfördes en workshop tillsammans med nätverket Making Cities Resilient, som består av kommuner som arbetar för att implementera Sendairamverket på lokal nivå. Under 2022 anordnades en workshop där den första rapporten från Nationella expertrådet för klimatanpassning² analyserades.

Syftet med workshoparna var att med hjälp av aktörer utanför myndighetsnätverket identifiera och prioritera viktiga åtgärder för att förebygga och hantera naturolyckor och naturhändelser.

Del 3 – Identifiera myndighetsgemensamma åtgärder

Aktivitetsplanens ambition är att prioritera åtgärder där medverkan från flera myndigheter är en förutsättning för att ge ett bra resultat. Arbetsgruppen naturolyckor har gått igenom de förslag till åtgärder som föreslagits under workshoparna för att identifiera de åtgärder som är lämpliga för arbetsgruppen att arbeta vidare med.

Löpande arbete för arbetsgruppen

Utöver de aktiviteter som genomförs kommer arbetsgruppen att arbeta för att skapa en samlad bild av risker, hot och förmågor inom området naturolyckor och naturhändelser i Sverige. Detta sker genom samverkan vid arbetsgruppens möten samt vid studiebesök.

Arbetsgruppen kommer också att utgöra ett forum för att löpande under året diskutera och förankra uppdrag och projekt där behov av samverkan finns inom naturolycksområdet.

Under 2025 revideras behovet av identifierade myndighetsgemensamma åtgärder. En ny aktivitetsplan tas fram där åtgärder för 2026 prioriteras.

² Första rapporten från Nationella expertrådet för klimatanpassning 2022. Nationella expertrådet för klimatanpassning.

Åtgärder 2025

Under 2025 avser arbetsgruppen bland annat att fördjupa samarbetet med vår norska motsvarighet *Naturfareforum* samt kunskapen om ansvar och roller kopplat till *Hantera händelser*. Gruppen kommer också att bevaka och diskutera resultatet av Klimatanpassningsutredningen som presenteras i april 2025 samt låta 2024 års tema *Erfarenheter från inträffade händelser* fortsätta vara en röd tråd.

Öva tillsammans

Beskrivning av åtgärd Vid en inträffad naturolyckshändelse är det oftast många aktörer som påverkas. Flera av myndigheterna i arbetsgruppen är utsedda beredskapsmyndigheter, andra är på väg att bli. Genom övning kan våra respektive roller tydliggöras och förmåga att hantera en händelse ökar.   Aktivitet   - Genomföra en gemensam övning med naturolycka som scenario.
Målgrupp Myndigheter i arbetsgruppen.
Resursbehov och finansiering Tid avsätts på planerade möten i arbetsgruppen samt för mindre uppgifter mellan möten.
Sammanställande myndighet MSB
Medverkande myndigheter och aktörer Samtliga i arbetsgruppen.

Erfarenhetsutbyte med Norge

Beskrivning av åtgärd Det utbyte som arbetsgruppen haft med motsvarande gruppering i Norge har varit uppskattat och lärorikt. Ett fortsatt erfarenhetsutbyte planeras.   Aktivitet   - Erfarenhetsutbyte med Naturfareforum Norge, i Stockholm hösten 2025.
Målgrupp

Myndigheter i Arbetsgrupp naturolyckor och Naturfareforum.
Resursbehov och finansiering   Tid avsätts på planerade möten i arbetsgruppen samt för mindre uppgifter mellan möten för att planera inför det gemensamma mötet.
Sammanfattande myndighet   MSB
Medverkande myndigheter och aktörer   Samtliga i arbetsgruppen.

Naturbaserade lösningar

Beskrivning av åtgärd   Naturbaserade lösningar har fördelen att de stödjer ekosystemens hälsa och biologiska mångfald, samtidigt som de bidrar till att öka samhällets motståndskraft mot klimatförändringarnas effekter. Naturbaserade lösningar framhålls som viktiga i många internationella sammanhang, exempelvis i EU:s förordning om restaurering av natur.   Aktivitet   - Lyfta exempel på naturbaserade lösningar som förebyggande åtgärder mot naturolyckor på arbetsgruppens möten och dela erfarenheter av hur naturbaserade lösningar har fungerat i ett längre tidsperspektiv.
Målgrupp   Myndigheter i arbetsgruppen.
Resursbehov och finansiering   Tid avsätts på planerade möten i arbetsgruppen samt för mindre uppgifter mellan möten.
Sammanfattande myndighet   MSB
Medverkande myndigheter och aktörer   Samtliga i arbetsgruppen.

Utbildningsdag om ras, skred, erosion och slamström

Beskrivning av åtgärd Det finns ett behov av att öka kunskapen hos samhällets aktörer om ras, skred, erosion och slamströmmar.   Under 2024 genomfördes ett antal utbildningsdagar där SGI:s vägledning om geoteknisk säkerhet i kommunal planering presenteras tillsammans med annan information från olika myndigheter. Under 2025 kommer ytterligare fyra utbildningsdagar genomföras.
Målgrupp Kommuner, räddningstjänst och skogsägare.
Resursbehov och finansiering Ca 1-7 dagar per myndighet.
Sammanfattande myndighet SGI
Medverkande myndigheter och aktörer MSB, SGU, Boverket, Trafikverket och Skogsstyrelsen.

Förbättrad kunskap kring budskap för naturolyckor till kommunikatörer

Beskrivning av åtgärd De senaste årens allvarliga naturolyckor har visat ett behov av att både utbilda myndigheter och civila mer kring olika typer av naturhändelser men också hur kommunicera kring naturhändelser. Det uppstår lätt fel information kopplat till olika naturhändelser vilket leder till både mer arbete samt spekulationer. Detta riskerar att leda till fel åtgärder och i slutändan kanske en förvärrad situation kring hanteringen av händelsen. Arbetet med detta syftar till att: sprida information till riktat kommunikatörer på olika myndigheter, sprida kunskap kring olika naturhändelser eller var man kan få tag i information, någon form av information på krisinformation.se eller företrädare för dessa.
Målgrupp Kommunikatörer på myndigheter.
Resursbehov och finansiering

Ca 1-5 dagar per myndighet
Samverkande myndighet Trafikverket
Medverkande myndigheter och aktörer Samtliga i arbetsgruppen som har möjlighet.

Samhällets behov av klimatanpassning i landskapet

Beskrivning av åtgärd   Klimatanpassning beskrivs ofta som åtgärder som behöver göras lokalt för att ta höjd för kommande klimatförändringars effekter på en given plats. Men det finns situationer som gör att en lokal åtgärd inte räcker till, eller att flera åtgärder behövs över en större geografisk enhet än det vi normalt kallar för lokalt område. Detta större perspektiv som ofta refereras till som landskapsperspektivet, eller perspektivet inom ett avrinningsområde, kan vara mer utmanande att hantera.   Mot denna bakgrund genomförs en aktivitet som innebär en utökad diskussion inom arbetsgruppen med syfte att: • För varje sektor kartlägga behoven samt tydliggöra motiven för landskapsplanering • Identifiera problem som behöver lösas för att hantera landskapsplanering • Diskutera samordning av handlingsplaner för klimatanpassning • Utifrån ovanstående ta fram målgruppsanpassat informationsmaterial • Identifiera målgrupper • Samordna inspel till Nationella klimat- och sårbarhetsanalysen • Kartlägga varje sektors rådighet att ställa krav på eller hantera klimatanpassningsåtgärder i landskapet. Identifiera luckor. • Sammanställa hur andra länder hanterar dessa frågor, hitta exempel på lösningar • Grovt uppskatta kostnaderna för samhället av att inte hantera dessa frågor nu Punkterna ovan är omfattande och en eventuell avgränsning görs av arbetsgruppen.
Målgrupp

Diskuteras inom projektet men förslagsvis berörda myndigheter, Nationell KSA, politiker.
Resursbehov och finansiering Ca 1-5 dagar per myndighet
Sammanställande myndighet Skogsstyrelsen
Medverkande myndigheter och aktörer Jordbruksverket, SKR, Trafikverket m.fl.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap